

TEMPEN BRENNER!

KLIMA OG SAMFUNNSVITENSKAPEN

3. - 4. OKTOBER

2019

Universitetsaulaen 3. og 4. oktober 2019

Hilsen fra lederen

Velkommen til sampolkonferansen 2019, Tempen brenner: klima og samfunnsvitenskapen. Dette er 18. gang sampolkonferansen arrangeres, og det er en stor ære å få videreføre denne tradisjonsrike konferansen.

Tradisjonen tro har årets konferanse et dagsaktuelt tema, og valget falt derfor på klima. Målet med årets konferanse er å rette søkelys mot de samfunnsmessige utfordringene som følger med klimaendringene, og hvilke løsninger som er best egnet for å sikre en bærekraftig fremtid. Årets program vil ta dere gjennom temaer som klimaaktivisme, holdninger til klimaendringene, klimaflyktninger og klimarettferdighet.

Programmet har følgelig et bredt nedslagsfelt, og vi har etter beste evne forsøkt å få inn flere ulike vinklinger og temaer som faller unn under klimapapryen. Vi håper årets konferanse blir en inspirerende og informativ arena for studenter, eksperter og andre deltagere.

På vegne av alle de frivillige som har bidratt er det en glede å få presentere årets program.

Velkommen til Sampolkonferansen 2019

Vennlig hilsen

Nadia Rojahn Martinsen

Leder Sampolkonferansen 2019

Foto: Ingrid Kvåle Faleide

Tidsskjema sampolkonferansen 2019

Torsdag 3. oktober

- 08:30 Registrering og kaffe
- 09:00 Velkommen til sampolkonferansen 2019 ved leder Nadia Rojahn Martinsen og rektor på Universitetet i Bergen, Dag Rune Olsen
- 09:15 Klima på den samfunnsvitenskapelige agendaen
- 09:45 Klimamålene 2020
- 10:15 Pause
- 10:30 Gapet mellom kunnskap og handling
- 11:15 Klimaaktivisme: Kloden koker!
- 12:00 Lunsj
- 13:00 Klimaskepsis: Hva er det og bør vi forske på det?
- 13:30 Flykninger uten flyktningsstatus
- 14:15 Pause
- 14:30 Partidebatt: Klimanasjonen Norge
- 15:30 Programslutt dag 1

Tidsskjema sampolkonferansen 2019

Fredag 4. oktober

- 08:30 Registrering og kaffe
- 09:00 Velkommen til dag 2 ved leder for Institutt for sammenliknende politikk, Jan Oskar Engene.
- 09:15 Rettferdighet i internasjonal klimapolitikk
- 10:00 Klimavoter i spenningen mellom kostnadseffektivitet og avkarbonisering
- 10:30 Pause
- 10:45 Juridisk Knockout
- 11:30 Solving the Climate Crisis: Democratic Accountability or Autocratic Efficacy?
- 12:15 Lunsj
- 13:05 Kort innslag med Samfunnsviterne
- 13:15 Klimabistand: Hva er det og fungerer det egentlig?
- 14:15 Klimaendringenes kostnader
- 15:00 Avsluttende ord ved leder Nadia Rojahn Martinsen
- 15:15 Programslutt dag 2

Årets konferansier: Tiril Rustand Halvorsen

Tiril Rustand Halvorsen er rådgiver i tankemien Agenda, og programleder i Agenda Magasins podcast «Noen har snakket sammen». I tillegg er hun redaksjonsmedlem i Tidsskriftet Røyst. Hun har selv bakgrunn fra Universitetet i Bergen, med en bachelor i sammenliknende politikk, og en mastergrad i samfunnsøkonomi. Hun har også jobbet med debattprosjekter i Bergens Tidene, og har vært medlem og styremedlem i Studentersamfunnet i Bergen.

Foto: Kaja Bruskeland/Elen Sonja Klouman

Programmet torsdag 3. oktober

Klima på den samfunnsvitenskapelige agendaen

Tid: 09:15-09:45

Tempen brenner! Vi gjør opp status for samfunnsvitenskapelig klimaforskning. Naturvitenskapen har slått fast at klimaendringene er reelle og menneskeskapte. Hva kan samfunnsvitenskapen bidra med? Dette møtet gir en oversikt over klimaforskningen innenfor samfunnsvitenskapen. Gjennom en samtale mellom to dyktige samfunnsvitenskapelige klimaforskere, får vi innblikk i den eksisterende kunnskapen på feltet. Vi ser også fremover, og spør hva samfunnsvitere bør forske mer på for å bidra i kampen mot klimaendringene.

I samtalen deltar:

Mari Skåra Helliesen, stipendiat ved Institutt for sammenliknende politikk, Universitetet i Bergen.

Gisle Andersen, sosiolog og forsker II ved NORCE.

I samtale med Tiril Rustand Halvorsen

Klimamålene 2020

Tid: 09:45-10:15

Norges klimamål for både 2030 og 2050 er lovfestet gjennom Lov om klimamål. Målet om å redusere våre utslipp med 30 prosent innen 2020 sammenlignet med utslippsnivået er derimot ikke lovfestet, men bygger i stedet på forlik i Stortinget. Med økte utslipp i 2018 synes vi å være milevis fra målet. Hvor mye forplikter slike forlik, hva betyr dette og hvordan ligger vi *egentlig* an?

Forskningssjef ved CICERO, Steffen Kallbekken, holder foredrag om status for klimamålene 2020.

Gapet mellom kunnskap og handling

Tid: 10:30-11:15

«Dere burde ha panikk», sier Greta Thunberg. I over 30 år har vi hatt kunnskap om hvordan utslipp av klimagasser påvirker det globale klimaet, og klimaforskerne blir stadig sikrere i sine konklusjoner. Hvorfor gjør vi ikke mer? I dag hersker det liten tvil om at klimaendringene er menneskapede, og at konsekvensene av dem kan bli svært dramatiske. På tross av denne kunnskapen, ser vi få tegn til at klimaforskernes advarsler faktisk blir tatt på alvor. Både på individ- og systemnivå uteblir faktiske endringer som kan bidra til å få klimagassutslippene ned. Hva skyldes dette gapet mellom kunnskap og handling?

Foredrag ved Martin Hultman, førsteamanuensis ved Chalmers Tekniska Högskola, Göteborg.

Klimaaktivisme: Kloden koker!

Tid: 11:15-12:00

Klimaspørsmålet har vært på agendaen i flere tiår, og miljøengasjementet øker stadig, spesielt blant unge. Mange melder seg inn i ulike miljøorganisasjoner for å jobbe for en bedre klimapolitikk, mens andre organiserer seg i rene aksjonsgrupper for å nå frem med sitt budskap. Hvordan har engasjementet for miljø og klima utviklet seg over tid, og hva kjennetegner dagens klimakamp? Hvordan jobber man best for å oppnå gjennomslag politisk og hvilke barrierer eksisterer for politisk innflytelse?

I samtalen deltar:

Kristin Strømsnes, professor ved Institutt for sammenliknende politikk, Universitetet i Bergen.

Anja Bakken Riise, leder i Framtiden i våre hender.

Synnøve Kvamme, fylkessekretær i Naturvernforbundet Hordaland.

I samtale med Åsta Dyrnes Nordø, stipendiat ved Institutt for sammenliknende politikk.

Klimaskepsis: Hva er det og bør vi forske på det?

Tid: 13:00-13:30

De aller fleste, både i og utenfor akademien, er enige i at klimaendringene skjer, og at de er menneskeskapte. Likevel benekter noen at klimaendringene i det hele tatt skjer, eller mener at de ikke er forårsaket av menneskelig aktivitet. Slike holdninger har blitt viet mye oppmerksomhet i samfunnsvitenskapelig forskning. I denne panelsamtalen ønsker vi å få svar på hva det innebærer å ha klimaskeptiske holdninger, og hvem det er som har disse holdningene. Vi vil også ta for oss i hvilken grad disse holdningene slipper til i den offentlige debatten. Til slutt spør vi: Hvis klimaskepsis er et så begrenset fenomen som mange hevder, er det i det hele tatt noe vits i å forske på det?

I samtalen deltar:

Mari Skåra Helliessen, stipendiat ved Institutt for sammenliknende politikk, Universitetet i Bergen.

Katherine Duarte, stipendiat ved Institutt for informasjons- og medievitenskap, Universitetet i Bergen.

Martin Hultman, førsteamanuensis ved Chalmers Tekniska Högskola, Göteborg.

I samtale med Tiril Rustand Halvorsen

Flyktninger uten flyktningsstatus

Tid: 13:30-14:15

Da FNs flyktningskonvensjon ble ført i pennen i 1954, kunne ingen forutse at klimaendringer skulle føre mennesker ut på flukt. I dag anslår FN at flere mennesker flykter fra naturkatastrofer enn fra krig og konflikt. Likevel finnes ikke kategorien i deres flyktningskonvensjon. Hvilke moralske og politiske implikasjoner har den manglende anerkjennelsen av klimaflyktninger, når antallet stadig vil stige som følge av mer ekstremvær og flere naturkatastrofer i tiden som kommer? Blir klimaflyktningsrettigheter best bevart ved innlemmelse i Flyktningskonvensjonen, eller finnes det andre alternativer? Og hvordan skal man møte de nye flyktningsstrømmene som følger av klimaendringer?

I panelet deltar:

Thomas Hylland Eriksen, professor i sosialantropologi, Universitetet i Oslo.

Lise Rakner, professor i sammenliknende politikk, Universitetet i Bergen.

I samtale med Siri Gloppen, professor i sammenliknende politikk ved Universitetet i Bergen og leder av Centre on Law and Social Transformation.

Partidebatt: Klimanasjonen Norge

Tid: 14:30-15:30

Vi inviterer til partidebatt om hvilke politiske løsninger som kreves i møte med klimakrisen, nasjonalt så vel som internasjonalt. Norge har lenge hatt en fremtredende rolle som brobygger for klimaet. Det tegnes et bilde av Norge som et progressivt land både lokalt med hensyn til fornybare energikilder, og som globalt gir store bidrag til klimabistand. Likevel synes viljen til videre oljevirksomhet stor, og uviljen til utslippskutt likeså. Er dette bildet som tegnes opp korrekt, og hvis ja, hvor lenge kan vi fortsette å stå i en slik "klimaspagat"? Hvordan skal vi sikre at løfter om bærekraft, grønn innovasjon og utslippskutt ikke forblir tom politikk, men fremtidsrettet politikk? Og hvilken politikk er den beste til å takle disse utfordringene?

I panelet:

Stefan Heggelund (H), Gisle Meininger Saudland (FrP), Atle Hamar (V), Eigil Knutsen (Ap), Marthe Hammer (SV), Arild Hermstad (MdG).

Debatten modereres av Frøy Gudbrandsen, politisk redaktør i BT.

Program fredag 4. oktober

Rettferdighet i internasjonal klimapolitikk

Tid: 09:15-10:00

Kan en internasjonal klimaavtale lykkes dersom den ikke oppleves som rettferdig? I internasjonale klimaforhandlinger har man lenge forsøkt å finne ut hvordan ansvaret for utslippskutt kan fordeles mellom landene på en mest mulig rettferdig måte. Både forskere og forhandlere har kommet med en rekke ideer om hvordan en slik internasjonal klimaavtale kan se ut, men resultatene på forhandlingsbordet har uteblitt. Mens noen mener at de rikeste landene bør ta mest ansvar, mener andre man skal se på hvor mye klimagasser hvert land slipper ut, uavhengig av økonomi. Pragmatikere hevder på sin side at vi aldri vil komme noen vei med et fokus på rettferdighet, og heller bør satse på et minste felles multiplum der alle forplikter seg til å kutte litt. I samtalen tar vi for oss hvilke forståelser av klimarettferdighet som finnes, og spør om det i det hele tatt er noe poeng i å prøve å få til en rettferdig internasjonal klimapolitikk.

I samtalen deltar:

Stein Ivar Steinshamn, professor i miljø og ressursøkonomi, Norges Handelshøyskole.

Bård Lahn, forsker ved CICERO Senter for klimaforskning.

I samtale med Tiril Rustand Halvorsen

Klimakvoter i spenningen mellom kostnads-effektivitet og avkarbonsiering

Tid: 10:00-10:30

Hvor effektiv er bruken av prisme mekanismer som klimapolitisk virkemiddel? Hvilket potensial har det, og hvilke begrensninger støter det på? Og hva innebærer egentlig kjøp og salg av klimakvoter? EU står for verdens største kvotesystem, Emission Trading Scheme (ETS), og har siden 2005 satt begrensninger på utslipp. Likevel har klimakvoter et dårlig rykte, og effekten på innovasjon er begrenset. Er prisme mekanismer nok til å nå utslippsmålene våre, eller trengs andre, mer drastiske virkemidler?

Foredrag ved Endre Tvinneim, førsteamanuensis ved Institutt for administrasjons- og organisasjonsvitenskap, Universitetet i Bergen.

Juridisk knockout: Klimakampen i rettssalen

Tid: 10:45-11:30

Verden over blir stater saksøkt for klimaskadelig politikk og virksomhet. Det å ta klimakampen til domstolene er et internasjonalt fenomen, men også aktuelt her hjemme. Klimasøksmål Arktis, Norges første klimarettssak, gikk i Oslo tingrett i 2017. Hva har vi som innbyggere rett til når det kommer til klima og miljø? I denne samtalen retter vi søkelyset mot domstolenes rolle i klimakampen. Hvilke strategier tas i bruk og er det hensiktsmessig å ta denne kampen til domstolene? Hva avgjør om et klimasøksmål er vellykket eller ikke?

I panelet sitter:

Christina Voigt, professor ved Institutt for offentlig rett, Universitetet i Oslo.

Esmeralda Colombo, stipendiat ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen.

Pål Lorentzen, høyesterettsadvokat og spesialrådgiver for Norsk klimastiftelse.

I samtale med Siri Gloppen, professor i sammenliknende politikk ved Universitetet i Bergen og leder av Centre on Law and Social Transformation.

Solving the Climate Crisis: Democratic Accountability or Autocratic Efficacy?

Tid: 11:30-12:15

Which regime type is best suited for tackling climate change? This conversation will cover the opportunities and limitations of different regimes when it comes to environmental policy-making and -implementation. Different regimes in different parts of the world will be discussed. Do democracies perform better than autocracies? What role does the quality of government and corruption play in relation to the regime's environmental policy?

In the panel:

Marina Povitkina, post.doc at the University of Gothenburg.

Iselin Stensdal, research fellow at the Fridtjof Nansen Institute.

Aled Williams, researcher at the Christian Michelsen Institute.

In conversation with Leiv Marsteintredet, associate professor at the Department of Comparative Politics at the University of Bergen.

Klimabistand: Hva er det og fungerer det egentlig?

Tid: 13:15-14:15

Norge ga 6,5 milliarder kroner i klimabistand i 2018. Hva går disse pengene til? Og fungerer bistanden egentlig etter formålet, eller kjøper vi oss rett og slett avlat for egne utslipp? I beste fall vil klimabistand kunne redusere globale CO₂-utslipp i stor skala, i verste fall fratar vi fattige mennesker i utviklingsland muligheten til å skaffe seg et levebrød. Mange frykter også at milliarder av bistandskroner forsvinner ut i korrupsjon. Møtet er todelt: Ivar T. Jørgensen fra Norad gir oss først en presentasjon av norsk klimabistand, og deretter følger en diskusjon om bistanden faktisk fungerer eller ikke.

I panelet sitter:

Arild Angelsen, Handelshøyskolen, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

Hanne Svarstad, professor ved Institutt for internasjonale studier og tolkeutdanning, OsloMet

Ivar T. Jørgensen, fagdirektør i avdeling for klima, energi og miljø, Norad

Diskusjonen ledes av Tiril Rustand Halvorsen

Klimaendringenes kostnader

Tid: 14:15-15:00

I en stadig mer globalisert verden vil klimaendringene være av betydning også for økonomisk utvikling. Hvordan vil klimaendringene påvirke både global og norsk økonomi, og hvordan kan vi begrense negative økonomiske virkninger og samtidig gjøre nødvendige omstillinger? Hvordan skal vi møte disse utfordringene? I desember 2018 leverte Klimarisikoutvalget rapporten *Klimarisiko og norsk økonomi* og Linda Nøstbakken, prorektor ved NHH og medlem i utvalget, vil avslutte årets konferanse ved å besvare noen av disse spørsmålene og presentere rapportens funn. Etter foredraget åpnes det for spørsmål fra publikum.

Foredrag ved Linda Nøstbakken, professor og prorektor for utdanning, Norges Handelshøyskole, og medlem av Klimarisikoutvalget.

Frivillige som har deltatt i arbeidet med Sampolkonferansen 2019

Leder: Nadia Rojahn Martinsen

Nestleder: Magnus Iversen

Økonomiansvarlig: Idunn Johanne Nørbech

Logistikkomitéen

Leder: Mathea Loen

Karoline Margrethe Hjelle

Sara Alvsaker

Ragnhild Eilertsen

Sigval Lier

Johan Miguel Freitas

Ida Aaberge Wikander

PR-komitéen

Leder: Samson Johnsen

Ingrid Kvåle Faleide

Hanne Haugland Nesbø

Eirik Rekve Thorsheim

Simen Johannesen

Einar Stavnes

Pernille Fjørtoft Grøsvik

Ola Nestvold Grendal

Programkomitéen

Leder: Sara Bjønnes Hagfors

Hanna Jones

Mina Halle

Synnøve Eikefett

Thea Dybvig

Ingvild Goksøyr

Sponsorkomitéen

Leder: Runar Tuft

Ole Johan Karlsen

Maja Nilsen

Martin Skjæveland

Vemund Vestre

Øvrige frivillige

Hans Corneliussen

Mari Lyngvær

Vilde Smedsvik

Ida-Elise Asplund

Truls Moltubakk

Eva Kristoffersen

Arjo Severrin

Sofie Baumann

Helle Karina Johansen

Øvrige frivillige

Hanne Christensen

Runa Aarset

Sara Gåsbygg

Emma Næssan

Snorre Vange

Emilie Skogstrøm

Kaja Eriksrød

Caroline Vange

Vi er takknemlig for alle som har sponset oss

**BERGEN
KOMMUNE**

SAMFUNNSVITERNE

FRITT ORD

FRIFOND

akademika

Takk for i år

Sampolkonferansen er en uavhengig fagkonferanse som arrangeres av masterstudenter ved Institutt for sammenliknende politikk (SAMPOL) ved Universitetet i Bergen. Siden oppstarten i 1985 har Sampolkonferansen skapt en levende debattarena som har rettet søkelys mot viktige og aktuelle samfunnsspørsmål.

Gjennom sine 34 år har konferansen utviklet seg til å bli en anerkjent arena for statsvitenskapelig debatt som samler et tverrfaglig miljø av studenter, næringsliv, frivillige organisasjoner og offentlig forvaltning.

Har du innspill til neste konferanse? Send oss en mail på: leder@sampolkonferansen.no

SAMPOL-
konferansen